

MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT TANÁRI TAGOZAT
ÁLLÁSFOGLALÁSA
A 2024-BEN MEGÚJULÓ ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNYEK TERVEZETÉRŐL

ÖSSZEFOGLALÓ

A tervezet készítői a közvéleményt arról tájékoztatták (Újkor.hu), hogy az érettségi vizsgaszabályozás átdolgozása az **ésszerű korrekciók** elvégzését és a **standardizáció** erőteljesebb érvényesítését szolgálják.

Ezen méltányolható szempontok összességében mégis olyan dokumentum megalkotásához vezettek, melynek **szemléletében az ismeretek reprodukálása jelenik meg prioritásként**, szemben az alkotók deklarált szándékával és a 2005-ben életbe lépett kompetenciafejlesztésen alapuló, a tanulók differenciált történelmi gondolkodását előtérbe helyező érettségi vizsgakonstrukcióval.

Az elmúlt évtizedek tapasztalatai azt mutatják, hogy a vizsgakövetelményeknek komoly hatásuk van nemcsak magára a vizsgára, hanem visszaszabályozó szerepük révén jelentősen befolyásolják a tananyagfejlesztést és mindennapi iskolai gyakorlatot is. Az átdolgozott követelmények ebben a formájukban ezért kevésbé fogják támogatni azt a **pedagógia kultúraváltást**, amelynek középpontjában a transzverzális képességek fejlesztése, a tanulói tevékenységekre építő oktatási gyakorlat és a pedagógusok szerepváltása (ismeretátadóból a diákok önálló tanulási tevékenységének szervezője) áll.

Álláspontunk szerint a tervezetben:

- **Emelt szinten** növekedtek a kötelező lexikai ismeretek (fogalmak, nevek, évszámok, helynevek), **40%-kal több adatot** lehet a vizsgán számon kérni.
- Lényegesen **rövidült a kompetencialista**, a történelmi gondolkodásra vonatkozó kompetencia alapú követelmények száma és kifejtettsége csökkent a legnagyobb mértékben.
- Az írásbeli feladatkészítés standardizációs szándékai, a mechanikusan elvégezhető pontozhatóság igénye miatt az **ismeretek számonkérése és a kompetenciamérés közötti korábbi egyensúly megváltozott**.
- A dokumentum **megerősíti a túlságosan ismeretközpontú tanítási gyakorlatot** ahelyett, hogy a narratív kompetenciák fejlesztésére, a problémamegoldásra és a tevékenységközpontú tanulásra ösztönözne.

JAVASLATOK:

- **A tervezet belső ellentmondásainak kiküszöbölése érdekében javasoljuk, hogy a követelményeket egészítsék ki a kompetenciafejlesztést, a problémamegoldó, a differenciált történelmi gondolkodást mérő elemekkel.**
- **A két vizsgaszint közti különbségek ne a lexikai adatok növelésében, hanem a kompetencialista összetettségében és az ehhez kapcsolódó feladatok gondolati műveleteiben jelenjenek meg.**
- **Javasoljuk az egész kompetencia struktúra átgondolását és a tantervekben megjelenő kulcsfogalmakra való hivatkozás megerősítését.**
- **Kerüljenek vissza a történelem érettségi követelmények közé a történelmi gondolkodási képességeket mérő feladattípusok!**

I. ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK

1) Elvárások

A vizsgakövetelménynek – mint jogi és pedagógiai dokumentumnak – számos elvárásnak, szempontnak kell egyszerre megfelelni:

- társadalmi és általános oktatáspolitikai elvárások;
- pedagógiai, oktatáselméleti és szaktudományi kritériumok;

- szakdidaktikai és módszertani szempontok;
- a szaktanárok és tanulók szakszerű tájékoztatás;
- a társadalmi nyilvánosságból fakadó követelmények.

Ezen komplex elvárásoknak csak akkor lehet eredményesen megfelelni, ha a különböző kvalifikációval, gyakorlattal és tudással rendelkező szereplők folyamatosan egyeztetnek és ennek révén jön létre egy szakmai megállapodáson nyugvó dokumentum.

2) Mennyiben felel meg a fenti elvárásoknak a tervezet?

- Ez az érettségi tervezet azt sugallja, hogy ami nincs az írásbeli érettségi vizsgán, azt nincs értelme tanítani. A középiskolai történelemtanításnak nem az a kizárólagos célja, hogy felkészítsen az érettségire, ez csak egy rész cél, **a valódi cél a történelmi tudat fejlesztése**, a történelmi műveltségre és aktív állampolgárságra nevelés.
- A történelemtanítás ismeretközpontú felfogása egy már meghaladott állapothoz vezethet vissza: **a lexikai adatok magoltatása**, a „tényfetisizmus” térhódítása a komplex szemlélet helyett elveszi a diákok kedvét a történelemtanulástól.
- **A kompetencia alapú elvárások háttérbe kerülését** az is jelzi, hogy 3 oldal a kompetencia és 8,5 oldal a tematika. A jelenleg érvényes követelményekben 5,5 oldal a kompetencia és kb. 6 oldal a tematika.

JAVASLAT: a tervezet készítői teremtsék meg az ismeretek számonkérése és a kompetenciamérés közötti (a nemzetközi standardoknak megfelelő) egyensúlyt!

II. RÉSZLETES MEGJEGYZÉSEK, JAVASLATOK

Kompetenciák

- **A kompetenciákat leíró vizsgakövetelményeket a tervezet készítői indokolatlanul összetömrítették és jelentősen lerövidítették.** Több, korábban külön-külön meghatározott feladattípust egybevonak, másokat kihúztak. Összességében ez így a korábbiaknál is kevesebb ösztönzést és segítséget ad az önálló tanulói feladatok megtervezéséhez és begyakorlásához. A tervezet várható hatására **csökkenhet a tantárgyspecifikus kompetenciafejlesztés sokrétűsége és jelentősége** az új érettségi vizsgák feladataiban és értékelésében, s ennek következményeként a középiskolai történelemtanítás egészében!

JAVASLAT:

- **Javasoljuk az egész kompetencia struktúra átgondolását és tantervekben megjelenő kulcsfogalmakra való hivatkozás megerősítését.**
- **A tervezet készítői egészítsék ki a tervezetüket azokkal a követelmény-elemekkel, amelyek a diákok (és a történelemtanítás) kompetenciafejlesztését, a problémamegoldó, a differenciált történelmi gondolkodást mérő érettségi vizsgarendszer alapjait jelentik!**

1. Ismeretszerzés és forráshasználat

Javasoljuk kiegészíteni olyan feladattípusokkal, amelyek a történelmi interpretációk összehasonlítására és értékelésére készítene fel. Pl.:

Képes kiválasztani több forrás közül azt, amelyik alkalmas egy történelmi állítás, feltételezés, vélemény indoklására vagy cáfolására. (középszint)

Hozzon példát arra, hogy a történelem sorsfordító eseményeinek eltérő értékelései léteznek.

Képes kifejteni megadott források alapján, hogy azok hogyan tükrözik a bemutatott személy vagy esemény megítélését.

Képes megfogalmazni az események, jelenségek többféle megítélése közötti különbségeket, és azok lehetséges okaira vonatkozó feltételezéseket. (emelt szint)

Emelt szint

Képes egy történelmi vagy publicisztikai szövegben megkülönböztetni és azonosítani az

állításokat, érveket és bizonyítékokat.

Képes véleményt mondani egy állítás megalapozottságáról, és ezt meg is indokolni a rendelkezésére álló források (pl. kép, naplórészlet, történelmi vagy publicisztikai szöveg alapján).

Az Ismeretszerzés és forráshasználat résznél **az alábbiak beépítését javasoljuk még:**

1.1 Információgyűjtés

Emelt szint

Képes egy történelmi vagy publicisztikai szövegben megkülönböztetni és azonosítani az állításokat, érveket és bizonyítékokat. Képes véleményt mondani egy állítás megalapozottságáról, és ezt meg is indokolni a rendelkezésére álló források (pl. kép, naplórészlet, történelmi vagy publicisztikai szöveg alapján.)

1.3 Forráselemzés

Középszint

Képes megkülönböztetni, hogy egy adott forrás alapján melyik kérdésre lehet és melyik kérdésre nem lehet válaszolni. Képes annak bemutatására, hogy szöveges és/vagy képi forrás miként ad segítséget egy kérdés megválaszolásához.

Képes olyan kérdéseket megfogalmazni, amelyek megválaszolásához a rendelkezésre álló szöveges és/vagy képi forrás segítséget ad. Képes bizonyítékokat találni a rendelkezésére álló szöveges és/vagy képi forrásokban egy-egy állítás alátámasztására vagy megcáfolására.

1.4 Forráskritika

Középszint

Képes bemutatni, hogy a forrás szerzőjének a helyzete hogyan befolyásolta a forrás tartalmát.

Emelt szint

Felismeri a források keletkeztetőinek szándékát, képes a különféle narratívák elkülönítésére (pl. elvi, program-szintű vagy tapasztalatokat rögzítő szövegek).

2. Tájékozódás időben és térben

Eltűntek a földrajzi környezet hatásával, a regionalizmus problematikájával foglalkozó feladatok. Pl.:

Tudjon példákat felsorolni arra, hogy a földrajzi környezet hatással volt az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulására.

Tudjon feltételezéseket megfogalmazni és azokat indokolni a földrajzi környezetnek az egyes civilizációk kialakulásában játszott szerepéről.

A történelmi régiókra vonatkozó feladattípusok is kimaradtak. Pl.:

Képes jellemezni a korszak történelmi régióit történelmi térképvázlat és más segédlet alapján.

Eltűntek a jelenkori események történelmi előzményeinek felismerésére vonatkozó feladatok is: pl.

Tudja kiválasztani megadott felsorolásból valamely aktuális esemény történelmi előzményeit.

Képes állításokat megfogalmazni valamely jelenkori esemény történelmi előzményeivel kapcsolatban.

A Tájékozódás időben és térben részben az alábbiak beépítését javasoljuk:

2.2 Történelmi korszakok

Emelt szint

Aktuális események történelmi előzményeit be tudja mutatni, különös tekintettel a múlt és a jelen összefüggéseire.

2.3 Időbeli kapcsolódások

Középszint

Tudja, hogy a nagy történelmi korszakokon belül is megkülönböztetünk rövidebb időszakokat. Képes a történelmi korszakokat megnevezni. Tudja, hogy a történelmi korszakok kezdő és befejező időpontjai megegyezésen alapulnak.

Emelt szint

Képes a magyar, az európai és az egyetemes történelem szinkron szemléletére, felismeri a közöttük lévő összefüggéseket és kölcsönhatásokat.

2.4 Térben elhelyezés

Középszint

Képes azonosítani történelmi régiókat sajátosságaik alapján. Képes történelmi régiók hasonló és eltérő sajátosságait felismerni.

Emelt szint

Felismeri a térbeliség idődimenziójának koronkénti változását és sajátosságait.

Képes történelmi régiók főbb sajátosságait összegyűjteni. Érti, hogy a történelmi régiók határai korszakonként változnak.

3. Szaktárgyi kommunikáció

A követelményekben megjelent ugyan a tartalmi és értelmező kulcsfogalmak kategóriája is, de csak megemlítve a fogalomhasználatra vonatkozó egyetlen egy mondatban. Kimaradtak azok a feladattípusok, amelyek történelmi fogalmak jelentésének változásával foglalkoznak. Pl.:

Képes megkülönböztetni, összehasonlítani a történelmi fogalmak jelentésváltozatait.

Tudja, hogy bizonyos fogalmak a különböző történelmi korokban eltérő jelentéssel bírtak, és tudja értelmezni e különböző jelentéseket források segítségével.

4. Történelmi gondolkodás

A történelmi gondolkodásra vonatkozó követelmények száma és kifejtettsége csökkent a leginkább. Ez a tény önmagában is visszalépést jelent a 2005 előtti gyakorlathoz, amely az önálló gondolkodási képességeket figyelmen kívül hagyva az érettségizőktől elsősorban a történelmi ismeretanyag leckeszerű felmondását kívánta meg.

A történelmi gondolkodást a történelmi értelmező kulcsfogalmak strukturálják: történelmi idő, történelmi forrás és bizonyíték; ok és következmény; változás és folyamatosság; történelmi jelentőség, értelmezés, történelmi nézőpont és interpretáció. E kulcsfogalmak minél mélyebb megértésén és alkalmazásán mérhető le leginkább a történelmi gondolkodás fejlesztésének eredményessége. Ezért a történelmi gondolkodáshoz tartozó **részletes követelményeket is e kulcsfogalmak szerint csoportosítva kellene bemutatni.**

Ez a megoldás lenne összhangban a tanulók történelmi gondolkodásra irányuló hazai és nemzetközi kutatásokkal és fejlesztésekkel, és adna **kellő súlyt az értelmező kulcsfogalmakra vonatkozó tantervi követelményeknek.**

A Történelmi gondolkodásra vonatkozó részben az alábbi új megfogalmazások beépítését javasoljuk:

4.2 Problémaközpontú gondolkodás

Emelt szint

Képes az eltérő vélemények összehasonításakor meghatározni, milyen kérdésekről folyik a vita.

Képes álláspont, feltevés bizonyítására vagy cáfolatára, felismeri az álláspontok és vélemények eltéréseinek lehetséges okait. Képes azonosítani a történelmi tévhitek érvrendszerében egyszerű belső ellentmondásokat. Képes megkülönböztetni a tényállításokat és a véleményeket. Képes a véleményét és értékelését logikus és tényeket tartalmazó érvekkel alátámasztani.

4.3 Ok-okozati összefüggések

Középszint

Képes a különböző típusú okok és következmények megkülönböztetésére és megnevezésére, pl. gazdasági, politikai, társadalmi, külpolitikai.

Képes az események okait rendszerezni. Képes megkülönböztetni az események okait és előzményeit. Képes a közvetlen és közvetett okok megkülönböztetésére. Felismeri, hogy az események okai különböző súlyúak. Képes véleményt mondani és sorrendet felállítani az eseményekben szerepet játszó események és tényezők relatív fontosságáról. Képes bemutatni, hogy egy feladatban meghatározott eseménynek vagy változásnak milyen rövid és hosszabb távú következményei lettek. Képes bemutatni, hogy egy feladatban meghatározott esemény, személy vagy körülmény milyen hatással volt egy másik eseményre, eseménysorozatra vagy változásra. Képes megmagyarázni, hogy esemény vagy tényező milyen módon volt oka vagy következménye egy másik eseménynek. Képes az okokra vonatkozó következtetések értékelésére a rendelkezésre álló források alapján. Képes az okok és következményeket nemcsak lineáris láncolatként, hanem az események és tényezők hálójaként bemutatni.

Emelt szint

Felismeri a politikai, gazdasági és társadalmi változások időbeliségének és hatásának különbségeit. Képes az ok-okozati viszonyok analitikus modell szerinti bemutatására, a hosszú távú társadalmi, gazdasági és politikai folyamatok közötti kölcsönhatások bemutatására. Képes megkülönböztetni események, személyiségek és intézmények, csoportok tevékenységének rövid- és hosszú távú hatásait. Képes személyiségek, intézmények és csoportok szándékait és tetteik következményeit összehasonlítani. Érti, hogy a történelmi szereplők és a kortársak előtt bizonyos folyamatok, az események bizonyos következményei rejtve maradnak.

4.4 Változás felismerése

Középszint

Képes hasonlóságokat és különbségeket találni a történelem különböző időszakai között. Képes bemutatni egy történelmi változássorozat folyamatát és jellemző állomásait. Képes azonosítani és csoportokba rendezni a változásokat különböző szempontok szerint. Képes felismerni és bemutatni az élet különböző területein lezajló változások közötti összefüggéseket és kölcsönhatásokat.

Emelt szint

Képes bemutatni és összehasonlítani történelmi változásokat különböző szempontokból (pl. típusa, sebessége, kiterjedése térben és időben). Képes összefüggéseket találni a korszak társadalmának, gazdaságának jellemzői és a korszakban lezajló változások között. Képes egy-egy történelmi változást bemutatni abból a szempontból, hogy milyen események váltották ki, milyen körülmények tették lehetővé.

4.5 Mérlegelő gondolkodás

Emelt szint

Képes az egyes történelmi szituációk, személyek és csoportok többszempontú megközelítésére. Az adott kérdéssel kapcsolatban felismeri az egyes egyének, kultúrák, nemzetek, nemzetiségek, vallások, társadalmi csoportok stb. eltérő érdekeit, céljait és szemléletét, valamint a mindebből fakadóan eltérő személyes és csoportos történelmi narratívákat. Képes történelmi bizonyítékokon alapuló következtetéseket és értékeléseket megfogalmazni és azokat érvekkel és bizonyítékokkal alátámasztani. Képes demonstrálni, hogy tudatában van és érti a történelmi tudás természetéből adódó elkerülhetetlen bizonytalanságoknak. Képes értékelni személyiségek, intézmények, társadalmi csoportok tevékenységét, hatását.

JAVASLAT: kerüljenek vissza a történelem érettségi követelmények közé a történelmi gondolkodási képességeket mérő feladattípusok!

B) TÉMAKÖRÖK

A témakörök esetében a részletes érettségi követelmények a kerettantervben meghatározott tartalmakon felül további **jelentős mennyiségű lexikális ismeretanyagot írnak elő az emelt szintű érettségizők számára**, tételesen felsorolva az ehhez szükséges plusz témaköröket és lexikákat.

Kerettantervi adatok (2012, 2020)

ADATOK (LEXIKA)	2012-es gimn. kerettanterv							2020-as gimn. kerettanterv + érettségi követelmények						
	Ókor	Középkor	Kora újkor	Újkor	Jelenkor		Össz.	Ókor	Középkor	Kora újkor	Újkor	Jelenkor		Össz.
					1914–	1945–						1914–	1945–	
Fogalmak	49	82	45	76	96	116	464	52+24	88+24	55+15	57+31	72+32	80+41	404+167
Személyek	30	21	36	45	24	46	202	18+20	31+9	35+9	29+15	21+15	38+11	172+79
Kronológia	18	25	24	25	42	52	186	14+3	21+12	21+11	19+9	27+27	31+21	133+83
Topográfia	23	24	23	18	27	25	140	20+5	33+20	25+5	14+6	33+9	26+8	151+53
Össz.	120	152	128	164	189	239	992	104+52	173+65	136+40	119+61	158+83	175+81	865+382

Megjegyzés: a + jelet követően az új, emelt szintű adatok szerepelnek.

A középszintű lexika mennyisége a 2012-es kerettantervhez képest **mintegy 5%-kal csökkent**, ha az állampolgári ismeretekhez és a földrajzhoz átkerült fogalmakat leszámítjuk. Az **új, emelt szintű** adatokkal kiegészült követelmények a 2020-as kerettantervhez és a középszintű elvárásokhoz viszonyítva **több mint 40%-kal növekedtek**. Ezt **aggályosnak tartjuk**, mert ennek számos negatív következménye lehet a középiskolai történelemoktatásra:

- A tanulási/tanítási folyamatban és a vizsgára való felkészüléskor növekedni fog az adatok bevézésére fordított idő az ismeretekben való elmélyülés, a problémaközpontú feladatok végzése és az árnyalt történelemszemlélet kialakítása helyett. Félő, hogy az új lexika lopakodva meg fog jelenni és be fog épülni a mindennapi történelemtanításba is. Ez nem segíti a **NAT-ban és a kerettantervben leírt fejlesztési követelményeket** és így az azokban meghatározott célokat, nevezetesen az ismeretanyag csökkentését, a képességek fejlesztésére fordított idő növelését, és a tanári tervező munka jelentőségének és lehetőségének kiszélesítését.
- Továbbá kedvezőtlenül érintheti a hátrányos helyzetű tanulók felkészítését, és ezáltal tovább növelheti az iskolák közötti különbségeket.
- A témakörök esetében nem világos, hogy milyen szempontok szerint kerültek ki régi, és miért kerültek be új témák. A témák cseréjének történettudományi megalapozottsága, magyarázata is hiányzik. Az egyes témák arányai is kérdéseket vetnek fel.

Az egyes témák aránya %	2017-es követelmények			2023-as követelmények			Változás %
	Középszint	Emelt szint	Össz.	Középszint	Emelt szint	Össz.	
Politikatörténet	55	70	62	54	62	57	- 5
Gazdaságtörténet	11	3	8	10	13	11	+ 3
Társadalomtörténet	8	10	9	9	5	7	- 2
Esztétörténet	15	8	12	20	16	17	+ 5
Életmód- és mentalitástörténet	5	1	3	1	1	1	0
Kultúrtörténet	6	7	6	7	3	5	- 1

- A politikatörténet aránya – annak ellenére, hogy 5%-kal csökkent – még mindig meghatározó (57%), de nem 40%, ahogy a tervezet készítői állítják. A többi részterületből kiemelkedik az esztétörténet, mely 5%-kal gyarapodott (így 17%), valamint a gazdaságtörténet (3%-kal nőtt, így 11%). A társadalom- és kultúrtörténet részaránya csökkent (7, ill. 5%), az életmód- és mentalitástörténet meg egyenesen elhanyagolható (1%).

Kimaradó témák (18 db): középkori mezőgazdasági technika; Frank Birodalom; a magyarság vándorlása; az Anjou-kori társadalom; a francia abszolutizmus; nagy hatalmi konfliktusok a 17–18. században; a barokk kulturális hatásai; művelődés, egyházak, iskolák a 18. századi Magyarországon; az egységes Németország létrejötte és nagy hatalommá válása; az első ipari forradalom társadalmi hatásai; a nemzeti eszme a reformkorban; életmód és mindennapok a 20. század első felében; a magyar külpolitika a két világháború között, Kállay Miklós miniszterelnöksége; az ENSZ létrejötte és működése; a berlini válság, külpolitikai változások a Kádár-korszakban, a közjogi rendszer átalakítása (1990–2011).

Új témák (20 db): a sztyeppei állam, a Hun Birodalom hódításai; a pénz megjelenése, formái és szerepe az ókori gazdaságban; szerzetesség az Árpád-kori Magyarországon; román, gótikus és reneszánsz

építészet – európai és magyar példák; az arab hódítás és feltartóztatása Európában; a magyarság eredetének kérdése (nyelvészet, régészet, néprajz, genetika); a kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása; I. (Nagy) Lajos külpolitikája; Magyarország gazdasága az európai munkamegosztásban (16–17. század); vallási konfliktusok és vallásbékék Európában a 16. században; az európai világgép változása (alapvető kérdések, tudományos gondolkodás, társadalomkép, vallás); rendi és abszolutista törekvések a 17. században Magyarországon; a munkásmozgalom irányzatai: szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus; a nemzetiségek autonómiatörekvései és irredenta mozgalmak a dualizmus korában; az első világháború jellemzői (új fegyverek, a hátszág helyzete, propaganda, hadifoglyok); bolsevik hatalomátvétel Oroszországban; a hadszíntérré vált ország, deportálások a Szovjetunióba; a délszláv háború.

Több kisebb-nagyobb ellentmondást, pontatlan megfogalmazást is tartalmaz az anyag, pl.:

- Az 1. Az ókor főtémában „Az ókori íráskor” pontatlan megfogalmazás, nem világos, hogy mire vonatkozik. (4. old.)
- 3. A kora újkor főtémában 3.3. Törökellenes és rendi küzdelmek témája emelt szintjénél (Rendi és abszolutista törekvések...) szerepel az abszolutizmus, ami viszont az egyetemes történelemtől kimaradt. (6. old.)
- Az 5.9. A holokauszt Európában és Magyarországon téma emelt szintű altémájában A zsidóság jogfosztásának folyamata végén hiányzik, hogy hol (feltételezhetően: Magyarországon, 10. old.)
- 6. A hidegháború témakör címe, de az utána következő altémái ugyanaz. Ez nem szerencsés. (11–12. old.)
- 7. A jelenkor a követelményekben az 1990 utáni időszakot jelenti, viszont a kerettantervben az 1914 utáni. Ez komoly diszkrépancia, mert felülírja a kerettantervet. (12. old.)

Konkrét javaslatok a vizsgaleírásra vonatkozóan

1. A 2005-ös vizsgakövetelmény eredeti változata a **kétféle esszé feladatot** nem terjedelmük, hanem műfajuk szerint különítette el, így problémamegoldó és elemző feladattípust határozott meg. **Javasoljuk a szakszerűbb eredeti elnevezések visszaállítását**, mert ezek az elnevezések sokkal jobban ösztönöznék mind a felkészítő tanárokat, mint a tételösszeállítókat a problémamegoldási képességek fejlesztésére.
2. A központi (állami fejlesztésű) **atlasz** megjelenése következtében nincs érdemi szakmai indoka annak, hogy emelt szinten két különálló részből álljon (I. és II. rész) az írásbeli feladatlap, hiszen ez az atlasz már nem tartalmaz évszámokra, nevekre vonatkozó táblázatokat. Ez a változtatás nemcsak **diákbarát megoldás** lenne, mert növelné a vizsgázó időbeosztási szabadságát, hanem a kevesebb papír felhasználása miatt egyúttal költségsökkentő és környezetbarát megoldás lenne.
3. A 2005-ben elindult gyakorlat szerint az írásbeli egyszerű rövid választ igénylő feladatsora mindegyik témakörből egy-egy feladatot jelölt ki. Ez jelentős mértékben kiszámíthatóvá tette a vizsgára való felkészülést/felkészítést és a diákok számára magát a vizsgát is. Az új dokumentumban azáltal, hogy összevonódtak a témakörök, a vizsga kiszámíthatósága csökken. **Javasoljuk, hogy a vizsgaleírás része áttekinthetően és vizsgázóbarát módon rendezze ezt a kérdést.**

2021.04.14.

Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata

elnöksége